

s'apropa i alçant lo nas en l'aire / ---» (ib., 215), «xamarrada / de medalles d'aram, d'or, de tota grossor, / qu'el seu pit sembla un parador; / i té, *quitllat* sul cap, un cascó de cartró!» (ib., 144); «un poblet *quitllat* al cim d'una serra» (citada pel DAG. *d'Il·lustració Cat.*, 1891). JCor. anota *quitllat* 'dreçat, rost' amb referència a roques i penyes: «hi ha una pedra *killlada*», Tavascan (Cardós, 1934); «una vinya *quitllada*» (Paça, Ross.), «Cardenius és un roc *quitllat*: el ca no hi pot inquietar els isards», Estoer (Confl., 1960); a Tuès «un roc *quitllat*» i com a malnom *Roc de killlát*; també a Planès (Confl., 1958), i a StCebrià (Ross.) «un *aspre* és un lloc alt, més *killlát*». Per a la documentació del mot en els parlars francesos, veg. Wartburg (FEW XVII, 305^{ass.}).

Quitllar, quitllereda, quitllo, quitlló, V. quitlla

QUITRÀ i ALQUITRÀ, de l'àr. *qitrân* id., derivat de *qāṭṭar* 'destillar'. □ 1.ª doc.: *alquitrà*, 1254, *quitrà*, 1341.

Quitrà, avui usat normalment en el Principat, no està ben documentat en els textos antics: 1341, doc. de Tort., «null hom no gos fer pregunta ni *quitrà* en los --- boschs» (BABL XI, 408; un altre exemple, p. 416); 25 Belv. 1805, que considera *alquitrà* antiquat (però no Labèrnia 1839, que era del Maestrat); JAmades-E. Roig el recullen a Blanes (BDC XII, 61), i l'usa JRuyra (AlcM).

Alquitrà, avui usual a Val. i Tort. Apareix, des d'un principi en tota mena de textos: ultra l'escrit de 1254 de l'inicial, en 1271 «quintar d'*alquitrà*», *Tarifa Corr. Bna.*, 108; en *Cost. Tort.*, ed. Oliver, p. 72; doc. de 1306 (?) de Perp. (Finke, *Acta Arag.* III, 157); Muntaner «ordonaren que null hom aparegués als murs --- mas con (= com) les escales serien dreçades --- e els hòmens serien sus, --- tothom ab cantals --- ab pega e *alquitrà* fus, e ab foc donassen per ells» (Cròn., cap. 282, VIII, 38.15); en un ban de Bna., 1359-97 (DBal., s. v. *atzebib*); en el poeta val. Verdanza (fi S. xv) «No cremarà com *alquitrà* vostre llucuet» (Alart, *InvLC*, s. v. *lluquet*) i en el *Passi en cobles* (AlcM). JCor. té registrat *L'Alquitrà* com a nom d'una partida a Crevillent (Camp d'Elx, 1963) i la variant *anquitrà* a Vallibona (Ports de Mor., 1961), 45 amb el derivat *anquitranera* (infra).

Alquitrà continua a les Balears en la variant *enclità* (Mall., Men.): «Una gegant ballesta / que d'*enclità* i estopa llençava sos dardells» (Costa Llobera, AlcM), «Sap quina olor tan bona! *Enclità* pur i olor de barco» (G. Cortès, *IdOr* VIII, 87); deriv. *enclitanar* (infra).

DERIV.: *Quitranós* [AlcM, a base d'un exemple de JRuyra]. *Alquitranar* [en doc. mall. de 1508; Lab. 1839; Escrig, 1851; usual a Val.: AlcM]; variant *enclitanar* a Mall., Men. (exemples d'escriptors balears en AlcM); aquest canvi devia produir-se primer en el verb, *alquitranar*, amb *al-* reemplaçat pel prefix *en-*, i amb metàtesi **en*kritanar > *enclitanar*. *Alquitranera* 'lloc on es feia el quitrà', fossilitzat en un nom de lloc 60

a Bellestar (Tinença de Benif.), 1961; en la variant *Les Anquitraneres*, en un indret no molt lluny, de la seca i alta vall de les Ferreres en el terme de Vallibona (Ports de Mor.), 1961; segons el subjecte «hi ha uns pous que hi feien *anquitràs*. *Quitridiacis*.

Quitronós, quitridiacis, V. quitrà *Quitxalla, quitxallada, V. xicallada* (XIC) *Quitxar, V. quitjar* *Quitxo, V. quisso* *Quitze* 'cançoner, que ronceja' (St. Julià de V., DAG.): probablement relacionat amb *quitza* 'coça' o simplement és mot de creació expressiva, afectiva *Quiuma, V. quilma* *Quixal, quixer, V. queix* *Quixot* 'home idealista fins a la temeritat', *quixotada, quixotes, quixotesament, quixotisme*: són adaptacions dels mots corresponents castellans, *quijote, quijotada* etc., del nom de l'heroi cervantes; no tem que el cast. *quijote* 'peça de l'arnés del cavaller per a cobrir la cuixa', derivat de l'antic *cuxot*, prové del cat. *cuixot* id., veg. *QUIJOTE* en DECH IV, 727 *Quocient, V. cota* II *Quòdlibet, quòndam, quòniam, quòrum, V. què* *Quot, V. cota* II i *quota*

Quota, duplicat culte de *cota* (COTA II): a manera d'apèndix afegirem el següent passatge d'un doc. ross. de 1318 on apareixen *cot* (variant de *quot*) i *cota* i *cotar*: «fo adordonat que --- del mercat que affinera de cambiar e *cotar* un alberch per altre --- el corratger aga (= haja) tan solament miges corradures de cascuna part dels cambis, ho *cots* ho *cotes* --- E si tornes s'<h>i fan, non aga --- cor miges corradures --- e res no als ho *cotes* de les causes» (PVidal, RLR XXXII, 157): *cot* i *cota* signifiquen 'cert tipus de cotització' i *cotar* 'cotitzar'; aquest exemple de *cotar* al costat de *cotar* 'citar al marge' [S. xvi, DAG.] pot ser un testimoni que aquest mot no s'havia pres del castellà *acotar* com es suggeria a l'article COTA II (II, 1009a8); *cotat* (arrendament ~) 'arrendament que s'ha de pagar invariablement cada any', localitzat a StFeliu de G. i Blanes per AlcM amb cita de JRuyra; figura també en l'olotí M. Vayreda: «no demostrava cap afició a l'agricultura. Tenia totes les finques arrendades a parts o a arrendament *cotat*» (*Sanch nova* I, xii, 90), «Avuy molts d'aquests casals són habitats per cambres y ma-sovers que conreuan les terres a arrendament *cotat* o a parts» (ib., 77); *cotació*: c. 1466 «*Cotació* de totes les cartes del Present Libre de Privilegis», que consta d'un índex d'aquest Llibre de Privilegis de St. Mateu del Maestrat compilat el 1466 o poc després. *Cotejament* [1507, Busa-Nebr., amb l'equivalent llatí de «compensatio, collatio»]. *Cútio, -ia*, 'capficat i minucios en les coses': «*cútio, cútio* fa les coses» (Benasal), 'contador del dinerets i agarrat, interessat' (Ga. Girona, *Vocab. del Maestrat*); segons el mateix lexicògraf a Morella es diu de 'home repretat, tapat, que no ix de casa', i que és usat també en Aragó. AlcM el localitza a Calaceit, Maestr., Cast. de la P. i Val. en el sentit de 'perseverant, constant'. Segons Escrig (s. v. *cuti, cútio, -ia*) significa «cotidiano», «perenne» i *cútiamment* és «cotidianamente», «perennemente»; Borao per a l'arag. *cutio* dóna «constante, sin interrupción»,